

Y Grŵp Trawsbleidiol ar gyfer Angladdau a Phrofedigaeth

Dydd Mawrth 11 Gorffennaf 2023

Cofnodion drafft

1. Yn bresennol:

- Mark Isherwood AS (Cadeirydd)
- Deborah Smith, Wordsmith Communication (Ysgrifennydd)
- Darren Millar AS
- Andrew Judd, NAFD
- Philip Blatchly, PR Blatchly
- Rachel Bradburne, NAFD
- Terry Tennens, CGTA
- Ahmed Alsisi, White Rose Funerals
- Kathy Riddick, Dyneiddwyr y DU
- Gethin Rhys, Yr Eglwys yng Nghymru
- Selima Bahadur, EYST
- Rhys Price, Gwilym Price
- Kim Bird

2. Croeso ac ymddiheuriadau

Dechreuodd Mark Isherwood y cyfarfod drwy groesawu'r rhai a oedd yn bresennol i Gyfarfod Cyffredinol Blynyddol 2023 ac eglurodd na fyddai'r cyfarfod yn cynnwys trafodaeth â chynrychiolwyr o Gomisiwn y Gyfraith, ynghylch eu hadolygiad o gyfraith claddu ac amlosgi yng Nghymru a Lloegr, oherwydd amgylchiadau personol cadeirydd yr adolygiad, a oedd wedi codi yn y cofnodion yn union cyn y cyfarfod.

Bydd y drafodaeth yn cael ei haildrefnu fel un cyfarfod rhithwir ar wahân, ar gyfer dyddiad yn yr ychydig fisoedd nesaf.

Nodwyd fod ymddiheuriadau wedi dod i law gan y canlynol:

Llyr Gruffydd AS
Stephen Tom, Philip Tom & Sons
Gordon Swan, Cymdeithas Genedlaethol Darparwyr Cynlluniau Angladdau
Janette Bourne, Cymorth Galar Cruse
Jane Dodds AS
Martin Birch, Cyngor Dinas Caerdydd

3. Cymeradwyo'r cofnodion

Nododd Mark Isherwood i'r cyfarfod blaenorol gael ei gynnal, yn rhithwir, ar 27 Mawrth 2023 a bod y cofnodion drafft wedi'u darparu gyda phapurau'r cyfarfod.

Cynigiodd Philip Blatchly y dylid derbyn y cofnodion ac fe'u heiliwyd gan Kathy Riddick.

4. Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol

Dywedodd Mark Isherwood wrth y Grŵp ei bod yn ofynnol i Grwpiau Trawsbleidiol gynnal Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol o fewn 12 mis i'r Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol blaenorol, ond bod y cyfarfod hwn y tu allan i'r amserlen honno oherwydd yr heriau o ran sicrhau dyddiad i gynnwys trafodaethau Comisiwn y Gyfraith mewn modd amserol.

Nododd Mark ei bod yn ofynnol i'r Grŵp gyhoeddi Adroddiad Blynyddol a Datganiad Ariannol o fewn chwe wythnos i'r cyfarfod hwn, yn crynhoi gweithgarwch dros y flwyddyn ddiwethaf a bod fersiwn ddrafft wedi'i darparu gyda phapurau'r cyfarfod. Gofynnodd i unrhyw sylwadau gael eu hanfon yn uniongyrchol at Deborah, er mwyn helpu i lywio'r fersiwn derfynol.

Cam i'w gymryd: Aelodau'r Grŵp Trawsbleidiol i ddarparu unrhyw sylwadau ar yr adroddiad drafft i Deborah Smith erbyn 29 Gorffennaf 2023 fan bellaf.

Yna gwahoddodd Mark Isherwood Deborah, fel yr Ysgrifennydd sy'n gadael, i oruchwylio'r broses o ethol Cadeirydd y Grŵp ar gyfer y flwyddyn i ddod a nododd y byddai'n sefyll i'w ailethol.

Ar ôl gofyn a oedd unrhyw ymgeiswyr eraill, nad oedd yr un, gweithredodd Darren Millar AS fel cynigydd ailetholiad Mark, ac fe'i heiliwyd gan Phillip Blatchly. Cafodd Mark ei ailethol fel cadeirydd am y flwyddyn i ddod.

Diolchodd Darren Millar AS i Mark am ei waith i ddatblygu grŵp trawsbleidiol mor effeithiol. Nododd ei gyflawniadau o dan stiwardiaeth Mark a phwysleisiodd fod ei waith yn cael ei werthfawrogi gan Aelodau o'r Senedd a, hyd yn oed pan nad oedd yr Aelodau'n gallu mynychu ei gyfarfodydd, eu bod yn parhau i gael y wybodaeth ddiweddaraf am ei waith drwy Mark yn cyfathrebu â hwy. Diolchodd hefyd i Gymdeithas Genedlaethol y Trefnwyr Angladdau am barhau i ddarparu gwasanaethau ysgrifenyddol i'r Grŵp drwy Wordsmith Communication.

Fel Cadeirydd, bu Mark Isherwood yn goruchwylio'r broses o ethol Ysgrifennydd i'r Grŵp ar gyfer y flwyddyn i ddod. Dywedodd Deborah Smith ei bod yn dymuno parhau yn y swydd.

Ar ôl gofyn a oedd unrhyw ymgeiswyr eraill, nad oedd yr un, gofynnodd Mark am gynigydd ac eilydd.

Gweithredodd Darren Millar AS fel cynigydd a gweithredodd Kathy Riddick fel eilydd a chafodd Deborah ei haillethol yn ysgrifennydd am y flwyddyn i ddod.

5. Comisiwn y Gyfraith

Er nad oedd Comisiwn y Gyfraith yn bresennol yn y cyfarfod, fel y cynlluniwyd, rhoddodd Mark Isherwood AS wybodaeth i aelodau'r Grŵp Trawsbleidiol am gefndir y sesiwn arfaethedig a'r adolygiad presennol, gan ddweud ei bod yn hen bryd cynnal adolygiad o'r cyfreithiau sy'n ymwneud â chladdu ac amlosgi yng Nghymru a Lloegr, gan fod cymaint wedi newid o ran sut yr ydym yn gofalu am ein meirw yn y wlad hon yn y degawdau diwethaf. Nododd ein bod bellach yn cael ein hatal weithiau rhag gallu gwneud y peth iawn gan bobl sydd wedi marw a theuluoedd mewn profedigaeth gan ddeddfau nad ydynt yn ystyried newidiadau mewn amgylchiadau ymarferol, dewisiadau posibl, neu ddewisiadau defnyddwyr sydd wedi digwydd yn y degawdau ers i lawer o'r cyfreithiau hyn ddod i rym.

Cam i'w gymryd: Penderfynodd y Grŵp aildrefnu cyfarfod gyda Chomisiwn y Gyfraith cyn gynted â phosibl.

Nododd Andrew Judd y gwaith a oedd wedi'i wneud i greu mwy o gydlyniant a chydweithio rhwng gwahanol sefydliadau yn y sector angladdau, er mwyn hwyluso trafodaethau cynhyrchiol gyda llywodraethau ym mhob un o bedair gwlad y DU, a mynegodd rwystredigaeth ynghylch y dull darniog o oruchwylio'r sector rheoli marwolaethau fesul llywodraeth, gan dynnu sylw at y ffaith mai un o ofnyion y Grŵp Cyngori ar Reoli'r Ymadawedig gan Gomisiwn y Gyfraith, yn ei adolygiad, yw ei fod yn ystyried argymhelliad ar gyfer un adran o'r llywodraeth, yn San Steffan ac yn y Senedd, i gymryd y prif gyfrifoldeb dros y sector.

Gofynnodd Mark Isherwood AS i Rachel Bradburne am ei barn, o ystyried ei rhan yn y Grŵp Seneddol Hollbleidiol yn San Steffan ac awgrymodd Deborah Smith ymchwilio i lythyr ar y cyd posibl gan y Grŵp Seneddol Hollbleidiol yn San Steffan a'r Grŵp Trawsbleidiol yng Nghymru i Lywodraeth y DU ar y pwnc hwn, yn ogystal â chyfathrebu'n uniongyrchol â'r gweinidog perthnasol yn Llywodraeth Cymru.

Cam i'w gymryd: Deborah Smith i ymchwilio i gyfathrebu ar y pwnc hwn gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru.

6. Materion sy'n codi

Adroddodd Deborah Smith ar Faterion yn Codi o'r cyfarfod a gynhaliwyd ym mis Mawrth 2023.

Yn dilyn gwahoddiad i Mark Isherwood AS fynychu cyfarfod gyda Chomisiwn y Gyfraith yn Nhŷ'r Cyffredin, cymerwyd camau i drefnu cyfarfod ar gyfer Grŵp Trawsbleidiol Cymru. Cyflawnwyd hyn, er y bydd yn cael ei aildrefnu ar gyfer dyddiad addas yn y dyfodol.

O ran y camau gweithredu i ymchwilio i ddarpariaeth awtopsi digidol yng Nghymru ac i wahodd iGene i gyfarfod o'r Grŵp hwn yn y dyfodol, mae Deborah wedi cysylltu ag iGene a bydd yn eu gwahodd i gyfarfod yn y dyfodol.

Nododd Ahmed Alsisi fod trafodaethau'n parhau ynglŷn â hyn o safbwynt ffydd, gan arwain at gyfarfod yn y dyfodol agos gyda Rheolwr Swyddfa'r Prif Weinidog a thrafodaeth ag uwch-grwner, a chynigiodd ddarparu manylion ei gysylltiadau i Deborah Smith er mwyn trefnu'r gwahanol sgysiau.

Cam i'w gymryd: Deborah Smith i gysylltu ag Ahmed Alsisi i drafod ymhellach.

Roedd cam gweithredu hefyd i Deborah Smith gynnal trafodaeth gyda'r Grŵp Trawsbleidiol ar gyfer Hosbisau a Gofal Lliniarol ynghylch cyfarfod ar y cyd. Mae hyn bellach wedi'i gadarnhau ar gyfer 18 Hydref a bydd trefniadau'r cyfarfod hwn yn cynnwys gwahodd gweinidog o Lywodraeth Cymru i ymuno â'r digwyddiad, i drafod meysydd ymchwilio gweithredol ar gyfer y Grŵp Trawsbleidiol.

Yn olaf, mae sawl cam gweithredu yn ymwneud â thrafodaethau ar faterion o ran profedigaeth o gyfarfodydd mis Tachwedd 2022 a mis Mawrth 2023. Cynigiodd Deborah fod cyfarfod 18 Hydref yn canolbwyntio ar brofedigaeth gan ei fod o ddiddordeb i'r ddau Grŵp Trawsbleidiol ac mae agenda ddrafft ar gyfer y cyfarfod hwn yn cael ei pharatoi ar hyn o bryd i Mark Isherwood AS ei hystyried.

7. Unrhyw fater arall

Nododd Andrew Judd ei werthfawrogiad o waith nifer o gyrff statudol yng Nghymru i greu llwyfannau ar gyfer trafodaeth ar faterion pwysig o ran profedigaeth, gan dynnu sylw at gyfarfodydd yr oedd ef a Terry Tennens o CGTA yn ymwneud â hwy, yn barhaus, gan gynnwys y Grŵp Llywio ar Hunanladdiad a Hunan-niwed.

Ymatebodd Mark Isherwood AS ei fod yn gobeithio mewn cyfarfod yn y dyfodol, y gallai cynrychiolwyr o rai o'r gyrff hynny fod yn bresennol, er mwyn caniatáu i Andrew gyfleu ei ddiolchgarwch yn uniongyrchol.

Nododd Rachel Bradburne lansiad ail gam yr Ymchwiliad Annibynnol Fuller i ofal ar gyfer pobl sydd wedi marw, a oedd wedi digwydd yn gynharach yr un diwrnod a thynnodd sylw aelodau'r Grŵp Trawsbleidiol at ddatganiad i'r wasg a ddisbarthwyd gan Deborah Smith. Anogodd aelodau'r Grŵp i rannu eu profiad proffesiynol o ofalu am yr ymadawedig gyda'r Ymchwiliad.

8. Dyddiad y cyfarfod nesaf

Dywedodd Deborah Smith fod cynlluniau ar gyfer y cyfarfod ar y cyd â'r Grŵp Trawsbleidiol ar gyfer Hosbisau a Gofal Lliniarol, yn y Senedd, ar 18 Hydref am 11.30 bellach wedi'u gwneud ac y byddai rhagor o wybodaeth yn cael ei darparu cyn gynted â phosibl.

Cam i'w gymryd: Deborah Smith i ddarparu rhagor o wybodaeth am gyfarfod 18 Hydref cyn gynted â phosibl.

DS/Gorffennaf 2023